

SLOVENSKI NAROD.

"Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 36—	celo leto naprej K 40—
pol leta 18—	9—
četr leta 3—	celo leto naprej K 48—
na mesec	3—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnemu ali znaku. Upravnštvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Inserati vsek dan zvezčati modelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dva krat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte na zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih inseratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljajo naročino vedno po nakazalcu.
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

"Narodna tiskarna" telefon št. 85.

"Slovenski Narod" velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj :

celo leto naprej	K 32—	četr leta	8—
pol leta	16—	na mesec	270

Posamezna številka velja 14 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v l. nadstr. levo), telefon št. 34

Wilson odgovarja Czerninu in Hertlingu.

Washington, 12. februarja. (Reuters.) Predsednik Wilson je govoril danes pred kongresom o izjavah državnikov centralnih držav. Izvajal je tole:

Dne 8. januaria sem govoril o vojnih ciljih, kakor jih razumeva naš narod. Angleški ministrski predsednik je 5. januaria govoril podobno v isti zadevi. Na ta dva govorja sta odgovorila isti dan, t. j. 24. januaria, nemški državni kancler in avstrijski zunanjki minister grof Czernin. Veseli me, da se razpravlja o teh zadevah pred vsem svetom.

Prijaznost za prijaznost.

Odgovor grofa Czernina, ki je v poglavitem naslovil na mojo adreso, je zelo prijazen. On vidi v moji izjavi zadosti spodbudno priblijanje k stališču njegove lastne vlade ter izraža upanje, da bo mogoče na tej podlagi priti do podrobnejšega razgovora o ciljih obeh vlad. Baje je namignil, da je bilo naziranje, katero je izrazil, prej meni sporočeno in da sem bil jaz oničas, ko je o tem govoril, o negoval stališču že podučen. V tem oziru ga gotovo niso razumeli. Jaz nisem dobil nobenega sporočila o tem, kaj namerava povedati. Seveda tudi ni bilo nobenega vzroka, zakaj bi stopil privatno z menoj v stik. Popolnoma zadovoljen sem, da spadam med njegovo javno poslušalstvo.

Odgovor grofa Hertlinga.

Reči moram, da je temu nasproti odgovor grofa Hertlinga zelo nedoločen in zelo zmeden. Njegov govor je poln dvoumnosti in ni nam jasno, kam meri. Njegov govor pa ima tudi popolnoma drugačen naglas in ima očividno tudi ravno nasploh namen, kakor govor grofa Czernina. Hertlingov govor, žal, potruje ne-srečni utis, ki smo ga dobili iz konferenc v Brestu Litovskem in priblijanje naših splošnih načel ne more dovesti do praktičnih posledic. Grof Hertling se brani uporabiti ta načela pri najvažejših točkah, ki morajo tvoriti vsebinsko vsake končne pogodbe. Grof Hertling je nezaupljiv proti mednarodni akciji in proti mednarodnemu posvetovanju. On akceptira, kakor pravi, načelo javne diplomacije, zdi se pa, da vztraja pri tem, da se to načelo vsaj v tem slučaju omesti na splošnosti, da pa se ne smejte obravnavati razne podrobnosti o pokrajinalih in poglavarijih države, torej o vprašanjih, od katerih je odvisno ali sprejme 23 sedaj v vojni se nahajajočih držav mir ali ne v splošnih pogajanjih, marveč ločeno med narodi, ki so vselej svojega sosedstva neposredno udeleženi. On priznava svobodo morja, izraža pa svoje dvome o omejitvi te svobode potom mednarodnih, v interesu svetovnega reda postavljenih določil. Z brezpogojnim veseljem bi videl, da padejo gospodarske ovire med posameznimi deželami, ker bi to na noben način ne oviral stremljenja vojaške stranke, s katero hoče očvidno ostati v dobrem razmerju. Ravnotak malo ugovarja utesnitvi oboroževanja. On misli, da se bo to vprašanje vsled gospodarskega položaja, ki bo sledil vojni, samo uredilo. Gledem nemških kolonij na zahtevo, da se vrnejo brez nadaljnega razgovora. On noči govoriti z nikomur drugim, kakor z zastopniki Rusije o vprašanju, kaj naj se zgodi z narodi in deželami Baltiških pokrajij, z nikomur drugim kakor s francosko vlaado o pogojih, pod katerimi naj se umaknejo nemške čete iz francoskega ozemlja. Edino le z Avstro - Ogrsko se hoče razgovarjati, kaj naj se zgodi s Poljsko. Rešitev vseh vprašanj, ki zadevajo balkanske države, odkazuje, kakor ga jaz razumem. Avstro - Ogrski in Turčiji, in pogodbe, ki zadevajo ne-turške, sedaj olomanski državi pripadajoče narode, turškim oblastim samim. To so metode dunajskega kongresa.

Za novo ureditev narodnega vprašanja.

Kar pa hočemo mi, je nova ureditev narodnega vprašanja, zgrajena na dalekovidnem, vse obsegajočem temelju pravice in pravičnosti, ne pa le zakran in zaščit mir. Mogoče je, da grof Hertling tega ne vidi ali ne razume. Ali živi v svojih mislih še vedno v svetu, ki ga ni več? Ali je popolnoma pozabil na sklep nemškega državnega zborna z dne 19. julija, ali ta sklep namenoma pozabljal in ga noče videti? Ta sklep govorji o pogojih za splošni mir, ne pa o narodnem razširjenju ali o pogodbah od države do države. Svetovni mir je odvisen od pravične rešitve vsakega izmed teh različnih problemov, o katerem sem govoril v svoji zadnji poslanici kongresu. Seveda ne mislim, da je svetovni mir odvisen od sprejetja kake posebne skupine predlogov o načinu, kako naj se ti problemi rešijo. Jaz mislim, da zadevajo ti problemi vsak zase in vsi skupaj vse v tem in da jih ni mogoče rešiti bolj nesrečno in brez zunanjega vpliva ter bolj pravično z ozirom na želje naravne skupnosti in narodnih zahtev ter z ozirom na varnost in duševni mir prizadetih narodov. Teh problemov ni mogoče raztrgati in razmotriti v več kosih. Nikogar ne smemo izključiti. Vse, kar zadeva mir, zadeva tudi človešvo, in kar je vojaška sila odločila, nikakor ni odločeno, če se je to zgodilo krivčno. Morali bi v kratkem iznova prizeti.

Pred sodiščem sveta.

Ali se grof Hertling ne zaveda, da govor sedaj k sodišču vsega človeštva, da sodijo sedaj vsi probujeni narodi sveta o tem, kar govorjata vsak državnik, katerekoli države o posledicah konflikta, ki se je razširil na vse dele sveta? Sklep nemškega državnega zborna meseca julija je sprejel odkrito tako razsoditev. Nobenih aneksijs, nobenih odškodnin in tudi ne za kazen, nobenega naroda naj bi mednarodna konferenca ali pogodba med sovražniki ne izročila kaki drugi državni suverenosti. Ozirati se je na narodne zahteve in nad narodi se sme vladati samo, če oni v to privolijo.

Pravica samoodločbe.

Pravica samoodločbe ni samo fraza, je to nujni temelj delovanja, katerega morejo v bodoči državniki preizdati samo na svojo lastno nevarnost. Mi ne moremo priti do splošnega miru samo za to, ker ga zahtevamo, tudi ga ne moremo dosegati potom enostavnih pogodb na kaki mirovni konferenci. Splošnega miru ne moremo vposlati potom določenih pogodb med mogočnimi državami. Vsi udeležniki in na tej vojni se morajo sestati, da rešijo vsa ona vprašanja, glede katerih so kjerkoli interesirani. Kar države iščejo, je mir, ki ga mi vsi skupaj garantiramo in ga moremo tudi vzdržati. Vsaka posamezna zveza se mora podrediti splošni sodbi, ali je pravična in ali je taka zveza akt pravičnosti in ne morda kaka kupčija med poglavariji držav.

Amerika in Evropa.

Zadnjene države nimajo vzroka vmešavati se v evropske zadeve ali pa nastopiti kot razsodnik v evropskih teritorialnih sporih. Pod častjo Zedinjenih držav je, da bi se posluževalo notranje slabosti ali razkrojenosti kake države, da vsljijo svojo voljo kakemu drugemu narodu. Rade voljic bodo priznale, če jim kdo razloži, da niso rešitve, kakor jih one predlagajo, najboljše in najbolj trajne. To so samo lastna provizorična skica načel in načina, kako naj se ta načela uporabijo. Zadnjene države pa so stopile v to vojno in so hotele ali nehotne delezne trpljenja in krvic, ki jih prizadeva in jih je prizadejala vojaška gospoda Nemčije miru in varnosti. Mirovni pogoj zadevajo

Zadnjene države skoraj ravno tako, kakor zadevajo katerikoli drugi narod, kateremu pripada vodilna vloga pri vzdrževanju civilizacije. Zadnjene države nimajo poti do miru, dokler niso odstranjeni vzroki te vojne in dokler je onemogočen povratek miru, v kolikor je sploh dosegljiv.

Za pravice malih narodov.

Ta vojna ima svoje korenine v nevpoštevanju pravic malih narodov in plemen, ki niso imeli moći in složnosti, da bi dosegli svoje zahteve, svojo lastno državno pravljnost in svojo lastno obliko političnega življenja. Treba je sedaj doči pogobe, ki onemogočijo za bodoče take stvari in te obveznosti mora podprtati zedinjenia moč vseh narodov, ki ljubijo pravico in ki jo hočejo za vsako ceno vzdržati v veljavi.

Ce naj določajo vprašanja pokrajin in politične odnose narodov, ki nimajo organizirane odporne sile med vladajočimi vladami, ki se smatrajo za neposredno udeležene, kakor to predlaga Hertling, zakaj bi potem te močne vlade ne odločale tudi o gospodarskih vprašanjih? Prišlo je tako da leč, da v izmenjenem svetu, v katerem danes živimo, zadeva pravičnost in pravica narodov vse mednarodne odnose ravnatak, kakor dobavljanje surovin in enake trgovinske pogodbe. Grof Hertling želi, da se glavne podlage komercijalnega in industrijskega življenja zajemijo potenčne skupine pogodb in garancij. On pa ne more pričakovati, da bi se mu to priznalo, če se ne razpravljajo o drugih vprašanjih, ki naj se določijo v mirovnih plenih na isti način kot točke v končnem računu. On ne more zahtevati dobre skupne pogodbe na enem polju, ne da bi priznal dobre skupne pogodbe na drugem polju. Mislim, da gotovo uvideva, da samopasne separativne pogodbe o trgovini in o bistvenih surovinah ne morejo tvoriti podlage za mir, ravnotako malo, in to naj si zapomni, kakor samopasne separativne pogodbe o provincijah in načilih. Czernin je bolj bistrega pogleda nego Hertling.

Zdi se, da grof Czernin podlage mire vidi z jasnimi očmi in da jih noče odnositi. On ve, da je neodvisna Poljska ustvarjena iz vseh nedvomno poljskih pokrajin zadeva evropskega sporazuma in da se mora torej naranost kot tako priznati. On vidi, da je treba zapustiti Belgijo in jo obnoviti. Ne glede na to, koliko žrtv in koncesij to zahteva. On vidi, da je treba ugrediti narodnim stremljenjem celo v lastni državi in to v skupnem interesu Evrope in človeštva. Ce molči o vprašanjih, ki zadevajo interese in namene njegovih zaveznikov bolj, kakor interese in namene Avstro - Ogrske same, storiti to samo, ker se čuti, kakor domnevam, primoranega pod gotovimi okolnostmi pokazati na Nemčijo in Turčijo. S tem pa, da spoznamo v priznava. Da je treba vprašanja in načela odkritosčno udejstviti, priznava seveda tudi, da more Avstro - Ogrska ložje sprejeti vojne cilje, kakor so jih Zedinjene države postavile, nego Nemčija. Najbrže bi bil šel še del, če bi se ne bil moral cizirati na zvezo Avstro - Ogrske z Nemčijo in na njeno odvisnost od Nemčije. Nejasno je, ali bo mogoče obema vladama nadleževati z izmeno svojih naziranj.

Mirovna načela.

Načela, ki jih moramo uporabiti, so ta-le:

1.) Vsak del končne pogodbe mora biti sprojen na pravičnosti in v vsakem slučaju na takem sporazumu, o katerem je verjetno, da bo dovedel do miru, ki bo trajen.

2.) Narodov in provincij ne sme država suverenost porivati sem in tja, kakor da gre samo za stvari ali kamne v kaki igri, četudi v veliki igri ravno-vezja moči, ki je sedaj za vse čase di-skreditirana.

3.) Rešitev vprašanja pokrajin, v kolikor je vojna spravila to vprašanje v tek, je najti v interesu in v dobro prizadetega prebivalstva in ne kot del kakuge sporazuma ali kompromisa med zahtevami tekmujočih delov.

4.) Vse jasno orisane narodne zahteve naj se rešijo kolikor mogoče v zadovoljnost ter naj se pri tem ne sprejemajo novi elementi niti naj se pretificirajo stari elementi spora in nasprotstva, ki bi najbrže v kratkem zoper motili mir Evrope in s tem vsega sveta.

Nadalevanje vojne.

Na tej podlagi zgrajen splošni mir daje možnost za pogajanja. Tako dolgo, dokler ni zagotovljen tak mir, nimamo druge možnosti, kakor da nadaljujemo vojno. V kolikor moremo soditi, so ti temelji, ki jih smatramo za pravtive, kar smo akceptirani kot nujni, samo ne od prvih govornikov nemške vojaške in aneksionskih strank. Morebitni nasproti teh temeljev drugod so bili premalo številni ali pa premalo vplivni, da bi spravili svoje naziranje do veljave. Tragična okostnost je, da hoče ta ena stranka v Nemčiji poslati milijone ljudi v smrt in da more to storiti, samo da prepreči, kar smatra svet za pravično. Jaz ne bi bil prav votivni, da nimamo drugo, kakor da vladajo intelektualni, ki imajo v misli samo nadvlado. Naj bodo težave in sedanje delne ovire še tako velike, sila našega neodvisnega dela je nepremagljiva in pod nobenim pogojem ne moremo pristupiti, da bi živel na svetu, ki ga vladajo intrig in sila. Mislim, da je naša zahteva po novi ureditvi sveta, v katerem naj vladajo pravljnosti in ne mimo, da smo mobilizirani. Svoje čete pošljamo hitro na fronto in pošljali jih bomo še hitreje. Zastavili bomo vso svojo silo in tej vojni za osvobodenje pred ogrožanjem s strani samopasnih skupin avtokratičnih vladarjev, ki imajo v misli samo nadvlado. Naj bodo težave in sedanje delne ovire še tako velike, sila našega neodvisnega dela je nepremagljiva in pod nobenim pogojem ne moremo pristupiti, da bi živel na svetu, ki ga vladajo intrig in sila. Mislim, da je naša zahteva po novi ureditvi sveta, v katerem naj vladajo pravljnosti in ne mimo, da smo mobilizirani. Svoje čete pošljamo hitro na fronto in pošljali jih bomo še hitreje. Zastavili bomo vso svojo silo in tej vojni za osvobodenje pred ogrožanjem s strani samopasnih skupin avtokratičnih vladarjev, ki imajo v misli samo nadvlado. Naj bodo težave in sedanje delne ovire še tako velike, sila našega neodvisnega dela je nepremagljiva in pod nobenim pogojem ne moremo pristupiti, da bi živel na svetu, ki ga vladajo intrig in sila. Mislim, da je naša zahteva po novi ureditvi sveta, v katerem naj vladajo pravljnosti in ne mimo, da smo mobilizirani. Svoje čete pošljamo hitro na fronto in pošljali jih bomo še hitreje. Zastavili bomo vso svojo silo in tej vojni za osvobodenje pred ogrožanjem s strani samopasnih skupin avtokratičnih vladarjev, ki imajo v misli samo nadvlado. Naj bodo težave in sedanje delne ovire še tako velike, sila našega neodvisnega dela je nepremagljiva in pod nobenim pogojem ne moremo pristupiti, da bi živel na svetu, ki ga vladajo intrig in sila. Mislim, da je naša zahteva po novi ureditvi sveta, v katerem naj vladajo pravljnosti in ne mimo, da smo mobilizirani. Svoje čete pošljamo hitro na fronto in pošljali jih bomo še hitreje. Zastavili bomo vso svojo silo in tej vojni za osvobodenje pred ogrožanjem s strani samopasnih skupin avtokratičnih vladarjev, ki imajo v misli samo nadvlado. Naj bodo težave in sedanje delne ovire še tako velike, sila našega neodvisnega dela je nepremagljiva in pod nobenim pogojem ne moremo pristupiti, da bi živel na svetu, ki ga vladajo intrig in sila. Mislim, da je naša zahteva po novi ureditvi sveta, v katerem naj vladajo pravljnosti in ne mimo, da smo mobilizirani. Svoje čete pošljamo hitro na fronto in pošljali jih bomo še hitreje. Zastavili bomo vso svojo silo in tej vojni za osvobodenje pred ogrožanjem s strani samopasnih skupin avtokratičnih vladarjev, ki imajo v misli samo nadvlado.

postaja vedno strožja. Oma pleni brez obzirno vsak stavek, vsako besedo, ki se izreka za samostojno državo južnih Slovanov. Tako pomaga koalicija madžarski gospodi zatirati jugoslovanski pokret.

Vočigled takim razmeram ni čudno, da postaja razpoloženje proti koaliciji vedno ostrejše in da se pojavijo že načrni s svojo dosedanjim politiko. Ždi se nam pa izključeno, da bi se govoril del večine dal odvrniti od taktike, ki je hujša, nego je bila madžarska. V najboljšem slučaju bi moglo priti do razkola. To se je pokazalo že pri posvetovanjih osrednjega odbora Hrvatske samostalne stranke, katere glavni organ je »Hrvatska Rječ«. V teh konferencah so bile izrečene silno ostre kritike koalicione politike in osobito odločno je nastopil dr. Ivan Lorković. Končno je bil sprejet predlog, da naj Hrvatska samostalna stranka stopi v stik s srbskim delom koalicije, Srbsko samostalno stranko, da se določi skupno postopanje. Brezpopojno pa se bo moralno tako na hrvatski, kakor na srbski strani izvesti korenito čiščenje.

V zadnji saborski seji je bilo tudi predlagano, da naj se preiše poslovovanje raznih gospodarskih central. Bilo bi pa potrebno, da se temeljito preiše tudi poslovovanje deželnega gospodarskega komisarijata. Izvoljen je bil odbor 9 članov, ki naj revidira delovanje centralne za promet s klavno živino. Odbor je že dobil svoje popularno ime »panamska komisija«. Videli bomo, kakšne uspehe bo dosegel. V javnosti se mnogo govori, kako so razni odlčni ljudje pri tej centrali obogateli, koliko so drugi zaslužili z intervencijami itd. Raznaša se govorica, da se je v Zagrebu dobio dovoljenje za izvoz blaga iz Hrvatske za 20.000–40.000 krov. Kdo je plačeval, kdo je podkupno pobusal, se danes ne da konkretno ugotoviti. Situacija je postalata taka, da se je zdelo vladu in večini najbolje, ako se o teh stavah ne razpravlja več. Sabor je bil za dolgo časa odgovoren.

Eno je gotovo: politika naše saborke večine je le preveč zašla v tire vojnih lifierantov in nima danes nobene sile ne odpora napram Madžarom, pa, bogome, tudi nobene popularnosti med ljudstvom. Do tega ni trebalo in ni smelo priti. Sedaj pa, ko je več ali manj dobro, da se ves režim ne bo več dolgo držal in ko bodo morali morda Madžarsko koalicijo s silo pognati v opozicijo, je potrebno, da se zbera vse, kar je zdravovo in da se da razcepiljujem političnemu življenju Hrvatske, ki je v ostalem povsem orientirano v smislu jugoslovanske ideje, tudi formalno edinstvo, da se tako ojači njegova odporna sila in njegova energija v borbi za narodno združenje.

Notranjopolitični položaj.

Dunaj, 12. februarja. Zbornica je sklicana k plenarni seji dne 19. februarja. V soboto se zbore Poljski klub, ki bo v posebnem manifestu utemeljil svoje nadaljnje politično postopanje. Razburjanje v poljskih krogih še vedno narašča in poljski poslanci stoje pod pritiskom velikega gibanja poljskega naroda, ki se čuti vsele dogodkov na vzhodu ogroženega v svojih najvitalejših interesih. Kakor poročajo iz Berlina, je zadev Poljake nov udarec: ne le da jim je bila v inovni pogodbi z Ukrajino vzeta holmska gubernija, hiti sedaj nemška vlad organizirati posebno litovsko državo z glavnim mestom Vilno, ki naj zanje poljske aspiracije na severu. Tej novi litovski državi se naj prideci tudi lep kos ozemlja, ki ga Poljaki smatrajo za svoje. Ni čuda, da so tudi najkonserativnejši Poljaki za najostrejšo takto napravljeno vladam centralnih držav in da zlasti avstrijski poljski zastopniki očitajo Dunajilojnost in zavrnost. Poljskemu klubu so se pridružili tudi vsi poljski člani gospodarske zbornice in politični krogri računajo z vso gotovostjo, da bodo tudi oba poljska ministra – naučni minister Cviklinski in minister-rojak Twardowski – posvedočila svojo solidarnost ter demisijoniral.

Poljaki računajo na podporo Čehov in Jugoslovjanov. V tem oziru se ne bodo varali.

Nemški listi skušajo vedno znova vzbujiati dyome o odločnosti jugoslovanske politike. Temu nasproti je treba z vso jasnostjo poudariti, da Jugoslovanski klub ne pozna nobene skupnosti in se ne spušča v nobene kupčije. Ako grozijo vladu in Nemci, da bo moral minister Žolger demisijonirati, če Jugoslovanski klub svoje takrite ne izpremeni – take grožnje ne napravijo nobenega vtiša. Minister Žolger ni bil poklican med cesarjeve svetovalce in niti v tem, temveč radi države. Ako meni vladu, da ne potrebuje več moža, ki svoje ostale tovariste daleč presega na inteligenci in je poznavalec jugoslovanskih zadev – svobodno ji. Jugoslovanski klub se ne čuti poklicanega, varovati njeni interesi.

Ministrski predsednik živahnemu konferira z nemško gospodo. Čehi nameščajo dne 19. februarja vložiti mujo interpelacijo radi trutnovske zadeve in vitez Seidler bi rad odgovoril tako, da bi ostal volit koz za celo. Seveda se mu ne bo posrečilo. Edina rešitev za vladu so nemški socialistični demokrati. Le ako se ti vrnejo v vladni voz, more dobiti Seidler svoj proračunski provizorij. Nemški socialistični demokrati imata v ponedeljek, dne 18. februarja odločilno posvetovanje.

Politični krogi sodijo, da socialistični demokrati pač ne bodo mogli prevzeti odgovornosti, da bi podprli vladu, katero so do zadnjega sami najbolj ostror kritizirali. Nemci groze seveda s § 14. čes. če Seidler ne dobi večine, bo parlament odgoden in za nekaj časa zoper uveljavljen absolutizem. Ne moremo si predstavljati državnika, ki bi se upal v sedanjem resnem času igrati z absolutizmom ter državo pred vsem civiliziranim svetom postavljati nazaj na nivo caristične Rusije ali pa Stürkhovega nasilja.

Dunaj, 12. februarja. Poljski klub je pretrgal vse osebne stike z ministrskim predsednikom. V imenu poljskih članov gospodske zbornice je poselil viteza Seidlerja grof Goluhovski ter mu sporočil, da so poljski člani gospodske zbornice popolnoma solidarni s poljskimi poslanci.

Dunaj, 12. februarja. V parlamentarnih krogih se govorji, da ni izključno, da pride do razpusta poslancev in zbornice. Češki, poljski in jugoslovanski parlamentarci izjavljajo, da bi nove volitve bile prav priporočljive, ker bi vladu in vsemu svetu pokazalo, da so uenemški narodi neomajno za politiko svojih deklaracij. Največji nasprotniki eventualnega razpusta poslancev zbornice in novih volitev so seveda nemški poslanci, katerih ogromna večina bi zapadla v obsojni volitve.

Poljska.

Vnjanjopolitični vzroki so nagnali gališke Poljake v državnem zboru v strogo opozicijo ter jih morda definitivno priveli v tabor »deklarantov«, tistih avstrijskih narodov, ki se bore za svojo ujedinjenje in za svojo svobo do. Mir z Ukrajino je preustrel Poljake popolnoma oblasti okupacijskih držav. Tega so se Poljaki najbolj bali, saj v Nemčiji vedno boli nadvladuje aneksionizem, ki hoče preko samodoločevanja narodov iti na dnevnini red. To Poljaki dobro vedo. Z nejeno priznavajo »Wiadomości Polskie«, ki izhajajo pod vojaško upravo v Piotrkovu, da je večina Poljakov od začetka vojne orientirana proti centralnim državam, in zmanj očitajo poljski inteligenči, da s svojo »rusofilske« politiko zahaja v – četrto dimenzijo. Celo kraljevska »Nova Reforma«, ki je še pred nedavnim pisala tako, kakor da bi jo izdajali nemški časnikarji na Dunaju, ne vidi sedaj v obljubah cesarja Viljema nič več kakor fraze, ki izginejo v nič, ker izvrševatelji njegove prave volje njezovi ministri govorijo le hripave protipoljske besede. Poljska vladama kaže, da hoče bodoča Poljska biti v prijateljskih odnosih z Rusijo.

Seveda boljševiške Rusije se pač Poljaki boje. Prva revolucionarna vladna komisija je leta 1917. ustanovila »Poljsko likvidacijsko komisijo«, ki je bila kakor neka posebna provizorična vladna za Poljsko, ter je s tem priznala neovisnost Poljske. Ta komisija naj bi likvidirala vse medsebojne odnose med Rusko in Poljsko, ki so nastali vsled stolnega skupnosti. Na čelu tej komisije je bil odličen poljski menter Aleksander Lednicki, bivši poslanec dum. Boljševiška vladna pa je pred nekaj časom hotela »demokratizirati« komisijo ter je na mesto Lednickega postavila mladega J. Leščinskega, ki se je doslej imel baje za Ruso, a nato je ukinila komisijo sploh ter jo nadomestila z boljševiškim komisarijatom za poljske stvari. Poljaki vidijo v tem znake centralizma, katerega se niti carske vlade ne bi sramovale, a tega centralizma si ni tolmačiti tako, kakor da bi bil naperjen proti poljski narodni samostalnosti, marveč izvira iz glavnega stremljenja boljševikov, zanesti revolucion čim dalej v sredino Evropo. A za to stvar se jih konservativni in nedemokrati Poljaki sami zase zde nezanesljivi. »Z gospodji Poljaki ni računati,« je baje rekel Trockij. Kar se demokratske revolucije, utegne imeti Trockij glede Poljakov prav. Nekaj časa so očividno boljševiki mislili, da se bodo poljski vojaki v armadi navzeli dosti boljševiškega duha in da potem, ko se sklene mir, zaneso revolucion tudi na Poljsko; a zdi se, da so se v tem nekoliko uračunali; vsaj poljski listi trde, da se Poljaki temi ne bodo. Poljski regimenti so začnili čas vzel Smolensk; to podjetje meri najbrž na to, da bi se meje bodoče poljske države pomakne čim dalje na izток, obrneno pa je najbrž tudi proti boljševištvu kot takemu. Razmerje med boljševiki in Poljaki se je moralno še poslabšati, a dokar so boljševiki decimirali poljski belgorodski polk, »prvi poljski revolucionski polk«, ki se je branil iti nad Ukrajinou.

Ker sta centralni državi hoteli pridobiti Ukrajino čim preje, ni čudno, da je bila Poljska pri novih mejah znotrostno prikršljana. Velik del holmske gubernije, starega ter spornega vprašanja med Rusijo in Poljaki, je bil priznan Ukrajincem in nova zapadna ukrajinska meja odreže (kolikor je razvidno iz Niederlejeve karte) lep kos poljskega narodnega ozemlja. Kako bo s poljskimi interesi in notranjosti Ukrajine, še ne vemo. Ti interesi so bili doslej dosti močni. Veleposestvo je bilo tam po velikem delu poljsko ter se je vedno tudi narodno prav živo uveljavljalo. Poljski veleposestniki v Ukrajini so držali »Matico Poljsko« v Kijevu, ki je imela štiri srednje šole (2 moški in 2 ženski) s 1000 gojenji ljudske šole, pripravljale tečaje za srednje šole, kurze za odrasle, delavnice iz izobraževalnimi tečaji, bolnišnice, internate itd. V zadnjih mesecih je socialistična revolucija unicila veleposestvo in s tem vzel moč tudi »Matico Poljsko« ter podlago poljskemu žlostvu. V

samostalni Ukrajini poljski gospodje pač ne bodo imeli več prejšnje moči.

Položaj Poljske še ni gotov in hipoteka za Poljake malo razveseljiv. Toda poljska sloboda pride brez dvoma in bo tem popolnješa, čim manj bodo paktirali in se pogajali in klanjali, čim bolj bodo zahtevali, to, kar je pravica vsakega naroda – samoodločevanje.

Ob tej prilici naj podamo še malo statistiko o Poljakh (po študiju E. Romera, Krakov, 1917). Leta 1910. je bilo Poljakov v dosle russki Poljski 15 milijonov 150.000, nadalje v sosednjih pokrajinal in v notranjosti Rusije 380.000; na Prusku in v Nemčiji sploh 4 milijonov 2.000.000. Pred 8. leti je torej imel poljskega naroda 26.619.000. Ker znaša dorastek pri Poljakh letno 16%, jih je pred vojno (l. 1914.) bilo 28 milijonov 324.000, t. j. blizu 30 milijonov. Po Rusih, Nemcih, Anglezih, Francuzih in Italijanah so Poljaki v vrsti evropskih narodov na šestem mestu.

★

Poljska vladna demisijonira.

Iz Varšave poročajo: Ko je prisojeno poročilo o miru z Ukrajino, je nastala kriza. Vojni guverner grof Szepticki je takoj demisijonal in civilni adiutant Matejki je prosil, da se ga odpusti. Tudi dvorni svetnik Rosner, ki je deloval v Varšavi kot zastopnik zunanjega ministra, je odstopil. Vodilni krogi se boje, da dosedaj ustvarjene poljske institucije zoper izginejo in stopijo na površje ultradaradikalni elementi, ki ihščijo priklopitev Rusiji v republikanski obliki in bi mogli tvoriti tajno vladu. Razmere na Poljskem so jako nejasne. Prevladuje mnenje, da je poljska državnost ogrožena in da utegne Poljska veljati zoper za okupirano državo. Liga za rešitev poljskih vprašanj v avstrofinskem smislu se razide. Na mesto ministra v Kuchaczewskem stopi najbrži kabinet Steckega, ki je pripadal pred svojim vstopom v vladu nacionalno-demokratični stranki.

Nemčija ne župa miru z Rusijo.

VAŽNA POSVETOVANJA V NEMŠKEM GLAVNEM STANU.

Berolin, 12. februarja. (Kor. urad.) Državni kancler grof Herlitzing in državni tajnik dr. von Kuhlmann odpotujieta jutri v glavnem stanu, da poročata cesarju. Zatrjuje se, da je to potovanje v zvezi z dogodki v Brescu Litovskem. Zlasti z izjavo Trockega in da se je treba posvetovati, kako stališče in kakšne konsekvenske nastanejo vsled te izjave v političnem in vojaškem oziru.

Köln, 12. februarja. »Kölnische Zeitung« poroča: Glasom zanesljivih vesti vlad v Petrogradu in Moskvi po polna anarhija. Tovarne stope. Banke so v rokah mase. Vlada je razglasila nad vse dežele ojačeno obsejno stanje. Vlada še delje razširja revolucionarno propagando. Rusko vrhovno poveljništvo je izdal ukaz, v katerem pozivajo vojsko, da naj pregovore nemške čete da odstranijo svoje častnike. Vojaki skušajo, da ukaz kar najbolj razširi. Dokler ruska vlada ne spremeni v tem oziru svojega stališča, se tudi v Nemčiji ne more nič izpremeniti glede vojaškega položaja našram Rusiji. Zato je na mestu nezaupljiva previdnost.

Berlin, 12. februarja. Nemška komisija v Petrogradu je dobila ukaz, naj se vrne domov.

Gospodarska pogajanja z Ukraino.

Berlin, 12. februarja. Kakor se posreduje v vršila pogajanja gospodarske komisije med Ukrajino in centralnimi državami v Berlinu. Zastopnik avstrijskega trgovinskega ministra se odpreje v Berlino, da se udeleži teh pogajanj.

Homatije na Ruskem.

Sofija, 12. februarja. Bolgarska vlada je zoper obnovila diplomatske odnose z Rusijo. Bivši bolgarski poslanik v Belgradu je odpotoval kot poslanik v Petrograd.

Haag, 12. februarja. Vest o prenehanju vojnega stanja z Rusijo je napravila globok vtis. Na borzah se je dvignil kurz nemške marke in avstro - ogrske krone.

Basel, 12. februarja. Iz Petrograda poročajo: Sovjet russkih komisarjev je pričel z novimi pogajanjemi z Finci in Ukrajincem ter odklanja svoje politiko nasilnega podjamljanja russkih narodov. Posvetovanja sovjeta o mirovnom vprašanju so bila taina.

Zeneva, 12. februarja. »Echo de Paris« poroča, da je maksimalistična vlada imenovala živodskega krojača Holzmannza za ruskega veleposlanika v Parizu.

Stockholm, 11. februarja. Iz Viborga poročajo, da je terorizem rdeče garde nepopisen. Večina privatnih hiš je oprena, živila so pokrašena, tako da je zavladala lakota med onimi, ki niso pristaši rdeče garde.

Stockholm, 11. februarja. Iz Vase na Finsku poročajo: Iz vrednosti 10. t. m.: Včeraj in danes so se vršili živahnji boji. Pri napadu na neki okolni avtomobil je imela bela garda 2 ranjena, rdeča garde pa več mrtvih.

Zeneva, 12. februarja. Iz Petrograda poročajo: o novih izgredih. Lidske male se naskočile največje skladische živil ter se polstole 3 milijonov kilogramov krompirja. Rdeča garda ni opravila ničesar, daslavno je nastopila tudi z okolnimi avtomobili. Nemiri trajajo.

Stockholm, 12. februarja. V Tukentsku se je proglašila neodvisnost Turkestana. Ko je množično osvobodil od maksimalistov zaprlje je nastopila rdeča garda. Prišlo je do bojev. Trije turkanestanski generali in 1 polkovnik so bili ubiti. Rdeča garda je izvrnila strahovita grozodejstva. V večini turkanestanskih mest je bila proglašena republika.

NOVE RUSKE REPUBLIKE.

Zurich, 12. februarja. Iz Petrograda poročajo: V Tomu se je ustala sibirsko duma in ugotovila razmerje

sibirske republike napram Rusiji in Ukrajini. Sibirska republika namerava ustanoviti v Petrogradu in Kijevu diplomatično zastopanstvo. Obenem bo Sibirija preklicala zaporo meje proti zpadu ter izvaja v Rusijo žito kakor hitro bodo železnške zvezne popravljene.

Sofija, 12. februarja. (Kor. urad.) Iz Babadaga poročajo: 3. t. m.: Republika Volga - Ural - Uralska je proglašena za ekonomno. Obsegala bo guberniji Ural in Kasar ter del gubernije Samara in Orenburg ter Perni.

Kodanj, 12. februarja. Kaljedin je v imenu dnešne republike predlagal Ljulinu, da naj se sklene med Kozaki in boljševiki premirje in novejne mir. Kaljedin želi, da se pripuste k mirovni pogajanjem v Petrogradu tudi zastopniki kozakov.

našimi novimi podjetjami na hrabu Valbella in Col del Rosso je bila sovražna akcija z ognjem naših baterij hitro vdušena. Dalje vzhodno na pobočju Sasso rosso so poskušili avstrijski oddelki v varstvu svoje artillerije večkrat zasesti nekaj jarkov, katero smo bili izpraznili pred svojimi pozicijami. Na moreči zaporni ogenj jim je to zabranil. Eden naših letalcev je zaporedoma sestrelji dve sovražni letali. Prvo se je spustilo na te severne Piovene in letalci so bili vleti. Drugi aparati se je spustil goreč na tla pri Valle dei signori.

Politične vesti.

Cesar o miru z Rusijo. Budimpešta, 12. februarja. Cesar se je izrazil včeraj napram budimpeštanemu županu Barczyu: Današnji dan je najvrečnejši v mojem življenju. Prvi korak na poti k splošnemu miru je bil pač najtežnejši. Sedmograški je bilo prizaneno, da ni trpeč večje škode, in upam, da bo obnovitev te dežete sedaj hitro napredovala. Srečen sem, da sem videl v Budimpešti na obrazih prebivalstva veselje nad mirom. Vse more je stremljenje gre na to, da končam to strahovito kljenje. Ukrajinski mir in ruska demobilizacija bodo izborno vplivale na nadaljnji razvoj miru.

Cernin zopet na Dunaju. Dunaj, 12. februarja. Zunanji minister grof Cernin pride jutri v sredo ob 3. popoldne iz Bresta Litovskega zopet na Dunaj.

Visoka pesem vistic. Dunajska Arbeiter Ztg. piše: V naši armadi imamo poleg drugih kapacitet in špecjalitet med ono žalostno kategorijo individuum, ki uživajo najbolj od mukah svojih žrtev, tudi nekega dr. Stanislava pl. Zagorskega, ki je bil pred vojno odvetnik v Lvovu. Ta mož je izrekel nad sto smrtnih obošč in jih tudi izvršil. Pri obesjanju je bil vedno sam navzoč in tako mu je ta strašna procedura ugajala, da si je celo izprosil, da sme biti navzoč pri smrtnih obsohdah, izrečenih od njegovih tovaršev. Med drugimi je jeseni 1914 oboščil na smrt in dal obesiti v Munkuški tri gališke begunce, župnika Berečovskega, Kobljanskega in Žabljaka. Ko se je pozneje obravnavna proti tem žrtvam obnovila, so bili vsi trije spoznani za nedolžne. Leta 1915. se je splošno ukrainiški narodni svet pritožil pri c. in kr. armadnem vrhovnem povleništvu nad postopanjem Zagorskega, ki pa je bil za svoje »delovanje« povisan v stotnika ter imenovan za justičnega referenta pri c. in kr. zboru Hofmannu. O tem človeku poročajo sedaj tale grozno, z dokazi podprtje dejstvo: Dne 19. oktobra 1914. je takratni nadporočnik avtor Zagorski kot voditelj razprave izrekel in še isti dan tudi izvršil smrtno oboščbo na enajst obtožencih, proti katerim je pričala ena sama priča. Obsojeni so bili starci od 26 do 64 let, so imeli vsi skupaj 37 otrok ter so bili po poklicu sami kmetovalci. Vsi so bili rimsko - katoličke vere. Priča Senko Musak je bil takrat 25 let star in dvanar. Ta edina priča je obdožil onih 12 oseb, da so v prvih dveh tednih meseca oktobra 1914. ko so zasedli Rusi nekaj krajev v Galiciji, občevali s sovražnikom, povedali Rusom, koliko avstrijskih vojakov je bilo v tej pokrajini ter simpatizirali s russkimi vojaki. Pravi tudi, da so pomagali Rusom pleniti in da so jim pokazali pota. Niti priča sam se ne upa pri svojih obdolžitvah povsod redit, da so obdolženci res pokazali Rusom pot oboščba pa smatra že samo domnevanje priče za dovolj jasen dokaz zločina, ki so ga obdolženci storili. Pri tem se oboščba sklicuje neprestano na rusofilstvo obdolžencev. Ce je že dejstvo samo, da more kako sodišče izreči smrtno oboščbo na dolžitev ene same priče in to oboščbo tudi izvršiti, nepojmljivo, je tem manj razumeti, kako more vojno sodišče smatrati nejasno obdolžitve priče že kot dokaz. Pri tem je še pripomniti, da pripoveduje Musak, da so obdolženci vedeli, da si zapisuje njih imena in da nadzira njih postopanje v svrhu, da jih ovadi avstrijskemu vojnemu sodišču. Iz njega torej govori deloma tudi maščevalnost, ker pravi, da so ga obdolženci iskali. Seveda pristavlja, da so ga iskali za to, da bi ga izročili Rusom. Na podlagi izpovedi take priče se je izrekla in izvršila smrtna oboščba in mečloveski nadporočnik - avtor je bil celo povisan v stotnika...

Nova srbsko - hrvatski dnevnik v Sarajevu. »Hrvatska Država« javlja, da vlada med narodnimi Hrvati in Srbi v Bosni popolna solidarnost. Pripravlja se ustavnovitev skupnega lista (ki bo seveda deloval za jugoslovanski program).

Politične in žurnalistične kombinacije. Mnogo ljudi se sedaj čudi, da se je z Ukrajino tako hitro mogel skleniti mir; drugi zopet pravijo, da so se pogajanja vršila že več let — pred voljo. Tudi hitri največji korak boljševikov je zagonet. Nekateri si ga razlagajo tako, drugi drugače; domisliji je dana svobodna pot, že zato, ker prvi virov in končnih ciljev boljševista podrobno ne poznamo. Ni čuda, če se v takih razmerah pojavljajo najrazličnejše vesti in kombinacije. Poljski pričinjajo zadnji čas zanimiva poročila o Trockem. Ta je baje malo pred izbruhom volne govoril v Inonostu na

socialdemokratskem shodu in je zahvaljeval avstrijsko socijalno demokracijo za finančno podporo, ki jo je dala ruski organizaciji; omenjal je tam tudi umor ruskega ministarskega predsednika Stolypina, ki ga je ustreli židovski revolucionar Bagrov. Med ruski revolucionarji in avstro - ogrskim vnapnjim ministritvom obstojejo baje zvezne izza leta 1879., ko je bil Kalnoky poslanik v Petrogradu. Proces vojnega ministra Suhomlinova, ki je zahvaljeval ruski poraz pri Gorlicah, razjasnjuje tudi ozadje smrti Stolypinove. Stolypin je bil premestil znanega polkovnika Mjasojevoda, ki je pri Mazurških jezerjih igral izdajalsko vlogo, od nemške meje v Samaro, češ, treba, da tega človeka trideset meridianov daleč proč spraviti od nemške meje, ter je hotel tudi od carja zahtevati demisijo Suhomlinova. In zato, ker je Stolypin hotel notranjost Rusije izčistiti takih nevarnih oseb, je žid Bagrov nestril baš njega in ne carja, ki se je v onem hišu nahajjal le par korakov od Stolypina. V njem ni hotel zadeti avtokrata — reakcionarja, ampak moža, ki je nekoč židom — revolucionarjem rekel: »Vi imate interes, porušiti Rusijo; jaz hočem, da bo velika Evropa veste se vedra danes ne dajo kontroliратi; čital smo, da je bil Trockij v Brestu Litovskem izredno spremen debatant; koga pa je pravzaprav varal, to bomo šele videli.

Srbška radikalna stranka o njenih dingenjih. Predsednik srbsko-radikalne stranke v Banovini dr. Ojmirje Krassovič pričuje v »Glasu S. H. S.« tole izjavijo: »Srbska narodno - radikalna stranka nima danes, dasi je pri zadnjih volitvah zbrala nekaj tisoč glasov, v nobenem delu zboru svojega poslancev, ki bi v poglavitem zastopal stališče te stranke. Ker je sedaj nemogoče sklicati strankarski shod, da bi označil svoje stališče napram deklaraciji Jugoslovanskega kluba v državnem zboru z dne 30. maja 1917. izjavljam, odgovarjajoč na številna vprašanja in v sporazumu z narodom vole: Srbska narodno-radikalna stranka ne vidi v omenjeni deklaraciji alpha in omega vsega tega vprašanja in to tem manj, ker mnogo podrobnosti v tej deklaraciji ni zadostno preciziranih. Naglašam, da stoji srbska narodno-radikalna stranka po svojem programu od vsega po et' na stališču odkritorske demokracije in samoodločbe narodov. Ona zahteva, da se mora garantirati vsaki skupnosti narodno ime, kulturni in gospodarski razvoj in vse, kar je kakemu narodu sveto in potrebno. Srbski narod, ki je eminentno demokratičen, zastopa, kadar smem to pač reči, v svoji ceoči to stališče. Na istem stališču stoji tudi oni del srbske narodno - radikalne stranke, ki se priznava k prepričanju, da so Hrvati, Srbi in Slovenci en narod s tremi imeni. Isto stališče zastopa tudi oni del srbske narodno - radikalne stranke, ki pravi, da so Hrvati, Slovenci in Srbi najbližji slovanski bratje, ki imajo mnogo skupnega in katerih življenjska potreba jih sliči v skupnosti. Razume se, da ne more ta samo formalna razlika tvoriti ovire za glavni cilj in zato lahko odkrite redem, da srbska narodno - radikalna stranka pri ustvaritvi jugoslovenske skupnosti ne bo stala na zadnjem mestu. Marveč da se bo borila ramo ob ramu z vsemi onimi, ki odkrito delajo ob urešenju tega cilja. U to ime napred je pregaoč bog daje mahove.

Dr. Pavelič o delovanju hrvatskega sabora. Dne 4. t. m. se je pričelo zasedanje hrvatskega sabora, ki je tokrat potekalo dokaj mirno. Sabor se je bavil po večini z lokalnimi zadevami kakor o zborovalnem pravu, pomoči proti lakoti. V svoji seji 7. februarja pa se je dotaknil tudi vprašanja samodoločne narodov in finančne samostnosti Hrvatske. Pričakovati je bilo zanimivih razprav. Brez povoda in proti vsakemu pričakovovanju pa se je izrekla večina hrvatskega sabora, hrvatsko-srbska koalicija, za odgovitev »naših« sej, proti čemur so se z vso odločnostjo postavili Starčevčanci. Njih voditelj poslanec dr. Ante Pavelič je izjavil v dališem govoru koncem seje tole: Predlog, da naj se sabor odgodi za en mesec, pomeni zopet en mesec popolne nedelavnosti sabora, ki je že itak en mesec popolnoma spal. Trditv, da so odbori med tem časom delovali, zavračam proti trditvijo pred ceim saborom in celim narodom, da se naš sabor ta mesec baš v najkrajšem času ni sestal in da ni niti en odsek ničesar nopravil. Sedaj se zahteva tu od nas opozicije, da sankcioniramo to nedelovanje. Tega, gospoda moja, ne moremo storiti, ker je prenesna doba, v kateri živimo. Ne pojmiemo, da se morejo take metode, ki se uporabljajo sedaj, da se bavi sabor sploh, uveljaviti med nama. Nemogoče je koncentrirati svoje misli in želje, galerije so prazne in tudi časniki so iztrivali iz te dvorane. Sedeti moramo v prazni zbornici, v nezakrnjeni dvorani, in vrh tega sploh nismo nobenih zakonskih predlogov. Ne razumem, zakaj se ni moglo govoriti o idemniteti. Ne razumem, zakaj večira ne zahteva od svoje vlade, da pre 1/2 zakonske predloge, katerih je poslal Roč predložil nad 20. Protestirati

moraš proti takemu postopanju sesteti, ker se dvigajo glasovi, da smo tudi mi iz Starčevčeve stranke prava moralno odgovorni za to nedelovanje večine. Zjutraj sem čital članek, ki ga je pisal dr. Milober in v katerem očita tudi nemokrivo za to nedelovanje. Istočasno pa se razširjajo v javnosti vesti, ki naj preščitaljo javno mnenje, vesti o razpuštu sabora z reskriptom, vesti, da se sabor ne bo več sestal. Zaradi vsega tega moram precizirati stališče Starčevčeve stranke prava napram vprašanju, ali ima pravico obstoja v tem saboru ali ne. V tem usodnem trenutku, ko se odlikuje sabor, od katerega pričakuje ves narod toliko dela tako s svojim molkom in s svojo nedelavnostjo, pravim odkrito, da je tak sabor sramota za ves hrvatski narod. Mi pričakujeemo od sabora dela. Mi pričakujeemo od sabora, v katerem ima narod večino in kjer se nahaja takozvana narodna vlada, da to pokaže tudi s svojim delom. Zahtevamo od vlade, da nastopa z demokratičnim programom in preobrazbo cele dežele. Na to plašenje javnega mnenja z razpuštom sabora odgovarjam, da nam ni prav nič do takega sabora, zlasti ne, če hočejem uporabiti tu represalije in da bo stal edinstven narod trdno na stališču, da se mora hrvatsko vprašanje in jugoslovenski problem postaviti na razgovor pred široki evrop. forum. To je naloga tega sabora in če sabor nima poguma, da stavi ta vprašanja na dnevni red, potem je boljše, da tega sabora sploh ni. V času, ko prihajajo pred evropski areopagi tudi najmanjši narodi s svojimi zahtevami, mora hrvatski narod s strahom in trepetom čakati, kaj bo storila ta večina, bodisi tudi s svojim molkom za svoj narod. Da se razjasni situacija med nami, pravim, da prenehate, ako ste se oživeli, s pogubno ideologijo, da ste narodna stranka in v tem času sankcionirate s svojim molkom nedelovanje in opuščanje naroda, prenehali biti narodna stranka ter postali stranka, ki je v najbolj usodnem trenutku zanemarila največje dolžnosti napram svojemu narodu. Zato zahtevam da ostane sabor v parmanentu in da deluje vnaprej, zato pozivjam vlado in žito sodgovorno večino, da postavi na dnevni red zakonske načrte, in če večina tega ne stori, bo nosila ona vso odgovornost pred vsem hrvatskim narodom.

Italija in jugoslovansko vprašanje. Predsednik londonskega Jugoslovanskega odbora dr. Trumbič se mudri že dali časa v Rimu, kjer se pogaja z Italijansko vlado o jadranskem problemu. O konferenci dr. Trumbiča z ministarskim predsednikom Orlandom poroča »Secolo: Razgovor je bil dolg in zelo zanimiv. Uspeh še ni znani in najbrž se ni šlo preko znanih točk. Važno pa je, da se pri takih vprašanjih prebije led. Konferenca je že sama na sebi poročilo, da se bodo bodoča pogajanja med Italijani in Jugoslovani o jadranskem problemu vršili v duhu pravilnosti, treznosti in koncilijantnosti.« — Londonski »Manchester Guardian« zahtjuje, da je Italija pripravljena revidirati svojo politiko napram Jugoslovom. To je uspeh londonskih konferenc med Orlandom in Lloydom Georgem, v katerih je Italija pristala na to, da bo zavzela napram jugoslovenskim aspiracijam takoj stališče, ki bo omogočilo med državami entente čim največjo harmonijo. — Veliko senzacijo vzbuja v italijanski javnosti delstvo, da se »Giornale d'Italia« glasilo zunanjega ministra Sonnina, izreka proti pogajanjem s »problematičnimi« zastopniki slovanskih narodov, ki se nahajajo pod avstrijskim oblastjo. Absurdno je, že Italija pridiga razkosanje Avstrije ter hoče biti varuh Slovanov, ki stremlja po odcepitvi od Avstrije. Italijanska politika napram Jugoslovom. To je uspeh londonskih konferenc med Orlandom in Lloydom Georgem, v katerih je Italija pristala na to, da bo zavzela napram jugoslovenskim aspiracijam takoj stališče, ki bo omogočilo med državami entente čim največjo harmonijo. Devjak Andrej, Sn. Logatec; Mervič Pavle, Idrija; Končar Franc, Jesenice; dr. Rupnik Štefan, Smarje. Sp. Stajersko: Kuhan Lovro Kotlič, Korosko: Melavec Franc, Rečica, Sp. Stajersko: Kramar Martin, Šoštanj; Krajn Blaž, Ptuj; Mulec Michael Radgon; Frelih Ivan, Oslica, Krajnko; Mihevc Anton, Gor. Logatec; Župan Karl Tržič; Turšič Leonid, Cirknica; Seljak Tomaž, Primorsko; Bartol Josip, Loški potok; Race Franc, Trst; Krizman Josip, Pazin, Istra; Blaznik Anton, Venje; Isos Aleksander, Koroško; Goljeviček Ignac, Plave, Primorsko. Naslov: Josip Bartol, prigioniero di guerra, Sulmona, Caserma Umberto I. Italia.

Društvo zasebnih uradnikov v aradne na slev. ozemlju. Članovi sestavljajo vselej na slev. ozemlju, da so v sestavu sabora, dne 16. t. m. v restavraciji Narodnega doma ob 7. urici. Člani v sestavu sestavljajo vselej na slev. ozemlju.

Intrige četverozvezde proti Ludendorffu. »Kölner Voksalzeitung« poroča: Pred začetkom velike ofenzive na zahodu bo Nemčija poslala entente ultimatum, ki bo zahodne države zadnji pozval, da naj se pričnejo pogajati za mir.

Nemški ultimatum entente? Echo de Paris poroča: Pred začetkom velike ofenzive na zahodu bo Nemčija poslala entente ultimatum, ki bo zahodne države zadnji pozval, da naj se pričnejo pogajati za mir.

Entete in mi večji napačno mnenje, da so čete zadostno opremljene in da je položaj sestajan. Baker je ugovarjal, da je on rekel samo to, da so najnajneje potrebe čet na Francoskem krite. O ogromnih vrzelih v opremljanju čet pa namenoma ni govoril, ker je hotel zbuditi dvomov v ljudstvu, katerih vladata ne smatra za utemeljene. Odsek pa je oporekal, da bi bile čete na Francoskem zadostno opremljene.

Vesti iz primorskih dežel.

Istarska deputacija na Dunaju. Na Dunaju je dosegla istarska deputacija, v kateri so dr. Kurelić, dr. Cervari, dr. Lius in Vek. Res. in so podali Jugoslovanskemu klubu podrobno poročilo o stanju Istre. Bila je tudi pri ministru predsedniku in ministru za prehrano.

Zaplenjena interpelacija. Edinost je hotela objaviti interpelacijo dr. A. Gregorčiča radi razmer na Goriškem, ali cenzura je čitala vse interpelacije.

Odlikovanje. Dr. Maksimilijan Aderstein v Gorici je odlikovan z zaslom zlatim križem s krono na trakcu hrbastne svetinje z meči v priznanje počitovalnega delovanja v sanitetni službi in hrbrega obnašanja pred sovražnikom.

Umrli. Umrl je v Zagrebu prof. dr. Peter Tomić v 79. letu svoje starosti. V mladosti je bil nekaj časa na Ruskem, pozneje je razvila na Hrvatskem odlično delovanje ter je bil kot strogi naroden človek podvržen zlasti v dobi bana Levana Raucha budim perzekucijam. Potokni Tomić je mnogo deloval tudi žurnalistično, zlasti svoj čas pri »Hrvatskem pokretu«.

Ko je počivali na šmiheljsko pokocališče, kjer počivajo tudi nekaj starši, sodni predstojnik g. Iv. Hutter iz Metlike z dvema uradnikoma, g. sodni svetnik V. Förster, več sodnih uradnikov iz Novega mesta, jedna sestra pokocnikova z njegovo hčerkjo, oficijantino več prijateljev in znancev. Dva sinova, jeden jurist in rezervni nadporočnik, drugi prost strelec, tri sestre in brat ranjitega, ki so zaradi oddaljenosti niso mogli udeležiti sprevođa. Pokocnik je bil vesel družabnik, talentiran in spremen uradnik. Pokoj nieskupi duši!

Umrl je v Zagrebu prof. dr. Peter Tomić v 79. letu svoje starosti. V mladosti je bil nekaj časa na Ruskem, pozneje je razvila na Hrvatskem odlično delovanje ter je bil kot strogi naroden človek podvržen zlasti v dobi bana Levana Raucha budim perzekucijam. Potokni Tomić je mnogo deloval tudi žurnalistično, zlasti svoj čas pri »Hrvatskem pokretu«.

Rozne stvari.

Cerkveni rop. V cerkvi srca Jezusovega v Welsu so neznani tatovi ukradli iz tabernakla monstranco z biseri v vrednosti 40.000 krun. Oplenili so tudi zakristijo.

Okraden poslanec. V Krakovu so neznani tatovi vdrli v stanovanje poslanca Daszyńskiego in odnesli vso oblike poslovnih dokumentov.

Veliko poneverjenje. V Krakov

tonu Mencingerju, Sv. Petra cesta 42, in sicer na izkaznico št. 1—250 dne 25. februarja, št. 251—500 pa dne 24. februarja.

† Pek M. Zalar na Starem trgu, kateremu se je morala vsled raznih nedostnosti, ki so se ponovno opazovale pri njegovem obrtu, odvzeti peka kruha za mesec dni, skuša v svojem »Poljskem« občinstvu dopovedati, kako krivčno postopa z njim mestna aprobacija. Resnici na ljubo je dognal mestni magistrat, da je dobival Zalar do kilograma toliko moke, kakor vseh 11 pekov, ki morajo preskrbovati s kruhom isto številko prebivalstva, kakor on. † Ukrainsko žito. Iz Budimpešte poročajo, da se je podala v Bukarešto posebna avstro - ogrska komisija, ki bo odsila v Odeso ter tam nakupovala žito. — Po naših informacijah je ta vesi nepopolna, Avstro - ogrska komisija pod vodstvom generalnega ravnatelja avstrijskega Lloyda Frankfurterja

se je res že pred več tedni podala na pot, prišla pa je le do Bukarešte. Tam ji nemško poveljništvo ni hotelo dovoliti, da potuje naprej in komisija se je po daljših brezuspešnih pogajanjih vrnila na Dunaj.

† Petrol na izkaznico štev. 1 (na rodbine) se bo oddajal po sledenih redih: Na vsako zakaznico št. 1, ki je veljavna za I. do VI. okraj se dobi 1 liter petroleja, ki stane 56 v. (VII. do IX. okraj, ki so zadnjih dobili le pol litra petroleja, dobesedno tege pri prihodnji razdelitvi pol litra več, kadar okraj I. do VI.). Ce bi kateremu trgovcu zmanjkal petroleja, naj prinese takoj vse kartu v mestno posvetovalnico, kjer bo dobil še naknadno nakazilo za petrolej. Vse izkaznice za petrolej št. 1, 2 in 3 ter prejemnike pa se morajo predložiti načasneje do 18. t. m. v mestni posvetovalnici, ter sporočiti koliko je še preostalo petroleja, ker se bodo sicer na stroške mudnega trgovca odredila revizija v trgovini. Petrolej se boda v sledenih trgovinah. Na izkaznicah

se je res že pred več tedni podala na pot, prišla pa je le do Bukarešte. Tam ji nemško poveljništvo ni hotelo dovoliti, da potuje naprej in komisija se je po daljših brezuspešnih pogajanjih vrnila na Dunaj.

† Petrol na izkaznico štev. 1 (na rodbine) se bo oddajal po sledenih redih: Na vsako zakaznico št. 1, ki je veljavna za I. do VI. okraj se dobi 1 liter petroleja, ki stane 56 v. (VII. do IX. okraj, ki so zadnjih dobili le pol litra petroleja, dobesedno tege pri prihodnji razdelitvi pol litra več, kadar okraj I. do VI.). Ce bi kateremu trgovcu zmanjkal petroleja, naj prinese takoj vse kartu v mestno posvetovalnico, kjer bo dobil še naknadno nakazilo za petrolej. Vse izkaznice za petrolej št. 1, 2 in 3 ter prejemnike pa se morajo predložiti načasneje do 18. t. m. v mestni posvetovalnici, ter sporočiti koliko je še preostalo petroleja, ker se bodo sicer na stroške mudnega trgovca odredila revizija v trgovini. Petrolej se boda v sledenih trgovinah. Na izkaznicah

se je res že pred več tedni podala na pot, prišla pa je le do Bukarešte. Tam ji nemško poveljništvo ni hotelo dovoliti, da potuje naprej in komisija se je po daljših brezuspešnih pogajanjih vrnila na Dunaj.

† Petrol na izkaznico štev. 1 (na rodbine) se bo oddajal po sledenih redih: Na vsako zakaznico št. 1, ki je veljavna za I. do VI. okraj se dobi 1 liter petroleja, ki stane 56 v. (VII. do IX. okraj, ki so zadnjih dobili le pol litra petroleja, dobesedno tege pri prihodnji razdelitvi pol litra več, kadar okraj I. do VI.). Ce bi kateremu trgovcu zmanjkal petroleja, naj prinese takoj vse kartu v mestno posvetovalnico, kjer bo dobil še naknadno nakazilo za petrolej. Vse izkaznice za petrolej št. 1, 2 in 3 ter prejemnike pa se morajo predložiti načasneje do 18. t. m. v mestni posvetovalnici, ter sporočiti koliko je še preostalo petroleja, ker se bodo sicer na stroške mudnega trgovca odredila revizija v trgovini. Petrolej se boda v sledenih trgovinah. Na izkaznicah

— Za dajačko podporno društvo »Domovina«, G. tovarnar Ivan Bonac je posiljal ge, dr. Tavčarjevi vočilo k petdesetletnici, kateremu je priložil 100 kron z »...jo, da naj gospa županja, ki je načetu kakor dobra matič, pride ne to sveto tistim darovom, ki jih tako skrbno nabira, da v krutem času ublaži bodo naše mladine. Goepa dr. Tavčarjeva je izročila dar gospoda tovarnarja Bonaca dajačemu podpornemu društvu »Domovina«. Živelia darovalec in jubilantka!

— Na svatih gospoda Jakoba Gorjanca, četovodje, rezervna bolnica št. 4 v Ljubljani, je nabrala deklaracijska družba za dr. Krekova spomenik 100 K. Novoporočenemu obilo sreče!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Lahko kočijo ali koleseli

dobrohranjen, želi kupiti JOSIP ROZMAN, Ljubljana, Gradišče št. 13. 663

Učenka

se sprejme za modno trgovino. A. SANEC, Sv. Petra cesta 57. 632

Smrekovo ali hrastovo lubje

po kupi po visoki ceni. Ponudbe pod »Hohes Preis/700« na upravo »Slov. Naroda«. 700

STANOVANJE

od 2—4 sob s kuhinjo in pritlikinami, če možno s kopalinico išče mišn stranka 3 oseb za takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Wohnung/699« na upravnosti »Slov. Naroda«. 699

»Stanovanje«

z sobe in kuhinjo ali vsaj eno sobo in kuhinjo išče za takoj ali za 1 marec za dve osebe — stalna stranka. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »1000/675« 675

Kupi se nova ali le malo rabljena kočija.

Josip Promelč, Župelevci pri Brežicah. 708

Album Fr. Tratnikov skic

„Begunci“.

Izdana in založila »Umetniška propaganda« v Ljubljani, Sodna ulica št. 5.

Cena 6— K.

Klapac močan, vajen pri konjih ki razume izdelovati sodavodo, se takoj sprejme v službo. Plača 40—50 kron mesečno in prosto hrano. Ignacij Paar, Jesenice, Gorenjsko. 706

Oddajam v samevo za kakoršenkolt živeč več so žilnih pritlikavih 5 letnih sadnih droves.

Anton Ferant umetni vitnar

Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 656

Službo bi rad spremenil.

Sem 37 let star, vojaščine prost, oženjen, poleg slovenskega govorim precej dobro nemško in laško. Sprejem službo kot skladališčnik ali kai sličnega. Ponudbe pod »poštenost 705« na upravnosti »Slov. Naroda«. 687

Ikevžbanega

knjigovodjo in korespondenta

z dajšo prakso iščem proti dobrati placi za večje trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo do sedanjega službovanja na pisarno odvetnika dr. Ottona Fetticha v Ljubljani, Sodna ul. št. 11.

čevljarske pomočnike

sprejme v delo

vojna čevljarna v Ljubljani.

Plača po dogovoru in sedanjim razmeram primera. — Ponudbe naj se posiljejo na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele vstopiti v službo v svrhu dogovora osebno zglašijo od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

4/21

Franjo Pogačnik

šolski učitelj

Rezika Pogačnik roj. Voga

— spredna. —

Nad Loko pri Žusmu, dne 11. srečana 1918. 702

Naročite poljudni tednik

,Domovina«.

Prinaša pregled o vseh dogodkih minulega tedna, razven tega zanimive in važne gospodarske, politične ter poučne članke.

Posemne številke po vseh tržnikah 24 v.

Naročnina za celo leto 12 K na

upravnosti „Domovine v Ljubljani“

Sodna ulica št. 6. 597

Po Najvišji. pooblaščenju Nj. ces. in kralj. Apost. Velič.

III. izvanredna c. kr. državna loterija

za vojaško skrbstvene namene.

Ta denarna loterija ima 21.146 dobitkov v gotovem denaru v skupnem znesku 625.000 krov.

Glavni dobitek znaša 200.000 krov.

Žrebjanje bo javno na Dunaju dne 21. februarja 1918. Štečka stane 4 K.

Srečanje se dobije pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, II. Vorder Zollamtstrasse 5. po loterijah, tržnikah, pri dnevnikih, poštih, brzolivih in železniških uradih, pri menjalnicah itd. Igrali sočrti za kupce Štečk zasejajo. Štečka se pošiljajo pošt. uradom.

Od e. kr. generalnega ravnateljstva državnih loterij (oddelka za dobrodelne loterije).

Uvedba postopanja v dokaz smrti.

Leonard Prosen, rojen 22. julija 1879 na Luži št. 8 fare Št. Jurij pri Kraju, nazadnje pečarski delavec v Ljubljani, Vel. čolnarska ulica št. 1, je po izbruhu vojne 1914 sel v vojake. Dne 15. decembra 1914 je bil pri boju v Karpatih zaderžan z sovražne kroglo v glavo, da se je s krvjo polil in brez besede zgrupil na tja. Tako pripoveduje njegov tedanjši tovarš Franc Hočvar iz Blata št. 5 pri Škofiji, ki še pravi, da sta potem neki Jankovič menda France iz Vrhnike okraja ali iz Žirov, in Kofal France od sv. Luce pripovedovala, da je Leonard Prosen že mrtev.

Ker je torej verjetno, da je Leonard Prosen umrl, uvaža se po prošnji njegove žene Marije Prosen iz Ljubljane, Vel. Čolnarska ulica št. 1. postopek v dokaz smrti pogrešanca. Vsakdo se torej pozivila, da sporoči do 10. avgusta 1918 sodišču ali mu s tem postavljenemu skrbniku Jožefu Prosenu, kurjaču na državni železnici v Ljubljani, kar bi vedel o pogrešancu.

Po pretekli tega roka in po vzpostavljenem dokazov razsodilo se bo o dokazu smrti.

Takisto naj sporoči, kdo bi vedel natančnejši naslov prič Jančeviča in Željai.

C. k. deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.

dne 23. januvara 1918

Št. 1929.

Razglas.

V smislu deželnega zakona s 17. dne junija 1870, št. 21 dež. zak. o varstvu zomiljencev pridelkov proti škodi gospodinj, hrdetov in drugih škodljivih mrdcev, se naroča vsem posentnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemljiju mestne občine Ljubljanske, da jim je

do 15. aprila letos

svoje sadno in olepševalno drevo, grmovje, seči, lesene vrne plotove in hišne stene na vrtovih, na poljih in na travnikih očistiti zaprednih gospodinj, mreščnih jač in zapredkov (lincik) in sežgati, ali kakor si bodi pokončati nabran gospodinje grezna in jača.

Prav tako je gospodinje, ako se pomislidi pokajajo na drevo, grmovju in nastih, kakor tudi zapredke končati kakor kdo moge, a najdaljje do 15. maja.

Kadar se drevo, ki so ga napadle gospodinje, poseka ali kadar se veje, ki so jih napadle gospodinje, odsekajo, tedaj se tako drevo oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanju ležati, ampak morajo se gospodinje obrati od njih ali pa dreve in veje precej sežgati.

Dalje morajo gospodinje imenovane osebe hrošč, dokler letajo, od svojega sadnega in lepotnega dreva, lepotnega grmovja in dreverodov, potem od dreva ob gozdih in robov v istih slučajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti ob tanih urah otresti in pokončavati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polju se morajo crvi (podjadi, ogrci) pri oranju ali kopanju zemlje precej za plišom, motiko ali lopato pobirati in takoj pokončati.

Če se bodo kdo obotavljati gospodinje navedeni opravili izvršiti do določenega časa, jih bodo mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu naloži na korist občinske blagajne globi od 2 do 20 K, in če bi se to ponovilo, do 40 K; kdo bi ne mogel plačati globe, bodo kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dne.

Od e. kr. generalnega ravnateljstva državnih loterij (oddelka za dobrodelne loterije).

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 5. februarja 1918.

Darila.

— Za dajačko podporno društvo »Domovina«, G. tovarnar Ivan Bonac je posiljal ge, dr. Tavčarjevi vočilo k petdesetletnici, kateremu je priložil 100 kron z »...jo, da naj gospa županja, ki je načetu kakor dobra matič, pride ne to sveto tistim darovom, ki jih tako skrbno nabira, da v krutem času ublaži bodo naše mladine. Goepa dr. Tavčarjeva je izročila dar gospoda tovarnarja Bonaca dajačemu podpornemu društvu »Domovina«. Živelia darovalec in jubilantka!

— Na svatih gospoda Jakoba Gorjanca, četovodje, rezervna bolnica št. 4 v Ljubljani, je nabrala deklaracijska družba za dr. Krekova spomenik 100 K. Novoporočenemu obilo sreče!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Plišast (velour) klobuk